Dunaszekcsői Hírek

4. évf. XI. szám 2025. November

Tartalom:

Helyi hírek..... 2-6. oldal

Zöld sarok..... 6-7. oldal

Történelmi növények..... 7-8. oldal

Könyves sarok..... 9. oldal

Hangszín ..... 9-10. oldal

Tév/hitek 10-16.oldal

Virágszirmok..... 16. oldal

Elérhetőségek:

-muvhaz.dszekcso@gmail.com

-Dunaszekcsői Művelődési Ház Facebook oldala

-7712 Dunaszekcső Kossuth Lajos u. 33.

- instagram

- weboldal:muvhazdszekcso.wixsite.com

Az újságot megjelentette Dunaszekcső Község Önkormányzata 150 példányban.

Szerkesztő: Mikoláné Kulutácz Tímea

Lektorálta: ifj. Galambosi László

Programajánló

2025. november 11. (kedd) 16.00 - Márton napi felvonulás és iskolás műsor - Művelődési Ház

2025. november 22. (szombat) 21.00 - Sportbál - Művelődési Ház, táncterem

Önkormányzati hírek

Pályázatok

Ahogy a korábbi számokban arról már tájékoztatást adtunk, sikerrel pályáztunk az Országfásítási Programban, aminek keretében 10 db fa került kiültetésre a település különböző pontjain: a Római Katolikus Templom mellé, a Művelődési Ház udvarába, a Gyógyszertár mellé és a Lánka-patak iskola felöli oldalára. A következő évben szeretnénk folytatni a településfásítást, hogy egy kellemesebb, zöldebb faluban élhessük mindennapjainkat.

A Kinizsi utcai vis maior eseménnyel kapcsolatban a napokban megérkezett a hiánypótlás a Minisztériumból. A hivatali munkatársak leadták a szükséges dokumentumokat, reméljük, hamarosan elbírálják a pályázatot és akkor megkezdhetjük a helyreállítási munkákat.

A Versenyképes Járások Program keretében beadott pályázatunkról a támogatási döntési értesítés megérkezett, azonban a pénz még egyelőre nem, addig nem tudunk nekilátni a munkálatoknak. Amint megérkezik a számlánkra a támogatási összeg, a buszmegállók mögötti betonalap létesítését megkezdjük, ezen fog majd állni a fedett utasváró. A pályázathoz tömérdek mennyiségű dokumentáció szükséges, ugyanis minden beruházási részhez 3 árajánlatot kell bekérni, enélkül nem fogadják el a kivitelezést. Bízunk benne, hogy a sok háttérmunkának meglesz a gyümölcse, nem lesz hiábavaló.

Rossz hírként fogadtuk, hogy a volt Révész borozótól a régi Malomig tartó járdaszakasz felújítására és a régi mozi helyiségre beadott pályázatunkat sajnos elutasították.

Jó hír azonban, hogy a Lánka-patak kivitelezési munkálatai jól haladnak, átléptük a 80%-os teljesítést. A Duna tartósan alacsony vízállásának köszönhetően remélhetőleg ezzel a projekttel nem lesz gondunk, bízunk benne, hogy a közeljövőben sikerrel tudjuk zárni a beruházást, majd problémamentesen el tudunk számolni a pályázattal.

Temető

Az elmúlt hónapokban az intézményeinkbe való fabehordást követően, Mindenszentek közeledtével nekiláttunk a Temető rendbetételének is, ahol fákat vágtunk ki és a hulladékokat elszállíttattuk. A későbbiekben is szeretnénk ezt folytatni, hogy rendezett temetőnk lehessen, ezért szelektív hulladékgyűjtő edényeket fogunk kihelyezni, és várhatóan tavasszal a Ravatalozó épülete is felújításra kerül. A temető-nyilvántartáshoz szükséges adatokat az idei évben egyre többen egyeztették le és rendezték sírhelymegváltásaikat. Köszönjük az eddigi türelmüket és bízunk a további sikeres együttműködésben!

Ovis hírek

Szeptember utolsó - október első hetének programjai a mese világnapjához, a magyar népmese napjához, az állatok világnapjához kötődtek. Mint azt az előző havi hírekben is említettük, a mese, az élő szavas mesélés nagyon fontos szerepet játszik a gyermekek egészséges lelki, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésében. Az óvodában a gyermekek mindennap hallgatnak mesét, szerettük volna ennek fontosságát a szülők felé is érzékeltetni.

Egyik projektünk ezzel kapcsolatban a szülők óvodai csoportokban történő meseolvasása volt. Jónéhány szülő jelentkezett, és elhozta gyermeke kedvenc meséjét, amit szívesen fogadtak a gyermekek, felnőttek egyaránt. Másik nagy projektünk a mesedélután volt, amelyre október 8-án került sor a Művelődési Házban. Erre a délutánra mindhárom csoport egy-egy mese dramatizálásával készült a szülők, családtagok felé, valamint itt kerültek kiállításra és jutalmazásra azok a rajzok, amelyek a Könyvtár szervezésében indított mesés rajzpályázatra készültek sok-sok lelkes óvodás kisgyermek keze által.

Az iskola mesés-állatos projektje keretében a nagycsoportos óvodások részt vettek két programon is. Szeptember 25-én a Mohácsi Jenő Városi Könyvtár munkatársa és egy drámapedagógus hölgy tartott mesés-zenés foglalkozást a gyermekeknek az iskola közösségi helyiségében, majd kézműveskedtünk is a program zárásaként. Szeptember 30-án egy meseösvényt járhattunk végig az alsó tagozatosokkal, ahol állomásokon keresztül szerezhettünk további ismereteket a mesékről, és az állatokról, a végállomáson pedig még lovat is simogathattak a gyermekek.

Az állatok világnapjához kötődően idén is csatlakozott óvodánk az országosan meghirdetett Állatvédelmi Témahéthez. A témahét célja, hogy felhívja a figyelmet az állatokkal való felelős bánásmódra, az állatok iránti tiszteletre, hogy játékos, élményszerű foglalkozásokon keresztül mutassa meg a gyerekeknek: az állatok védelme kötelesség és közös felelősségünk. Az Állatvédelmi Témahét immár nemzeti mozgalommá vált, amely az állatok védelme mellett a gyerekek szemléletformálásán keresztül a jövő társadalmát is alakítja. Idén először több mint 300 ezer példányban készült el az Állatbarát Hős útlevél, amely minden résztvevő kezébe eljutott, így a mi ovisaink kezébe is. Az útlevél segítségével a gyerekek megismerhetik az öt állati szabadságot és a felelős állattartás 10 alapvető szabályát, így valódi élményen keresztül válhatnak állatbarát hősökké. A témahét keretein belül az ismeretszerzésen túl terápiás tanulókutyával, baromfikkal, birkákkal, lovakkal ismerkedhettek testközelből a gyermekek azon túl, hogy az óvoda udvara is számos megfigyelési lehetőséget tartogatott, a rovaroktól, a madarakon át, egészen a sünökig. Utóbbiakkal ugyan nem találkoztunk, de a gyermekek készítettek nekik téli szálláshelyet, amit biztosan örömmel foglal majd el egy süncsalád.

Október 1-je az Idősek világnapja. Fontosnak tartjuk ennek a napnak a megünneplését is, hiszen nélkülük mi sem lennénk itt, hálával, köszönettel és tisztelettel tartozunk minden idősebb ember, családtag, hozzátartozó felé. Ebből az alkalomból egy kis műsorral, és ajándékkal kedveskedett a Katica csoport az Idősek Napközi Otthonának tagjai felé, amit ők szeretettel fogadtak.

Október 13-án a Napraforgó-bérletes óvodások a Mohácsi Színházba látogattak, ahol a négy alkalmas előadássorozat első előadását tekinthették meg. Frakk, a macskák réme című történet szórakoztatta a gyermekeket egy órában. A színházba falunk kisbuszaival jutottunk el, köszönet érte.

Október közepétől az „Erntedankfest", valamint a „Búzától a kenyérig" projektek zajlottak Óvodánkban. Megismerkedtek a gyermekek az őszi termésekkel, terményekkel, a betakarítás ismeretkörével, mindennek célja pedig, hogy hálát adjunk a jó termésért, köszönetet mondjunk a természet bőségéért, és megemlékezzünk az őszi munkák befejezéséről. Fontos tudnunk azt is, hogy hogyan jut a kenyér az asztalra, mennyi ember és a természet együttes munkája kell ahhoz, hogy a „mindennapi kenyerünk" megadasson. Ennek a projektnek a zárásaként meglátogattuk a helyi Kriegler Pékséget, ahol a gyermekek azon túl, hogy megismerkedhettek a különböző gépekkel, eszközökkel, tésztát gyúrtak, kiflit sodortak, és mini szívecskés kenyeret és kakaós csigát vihettek haza. Hála érte!

Október 20-án a Hangoló Gyermekszínház „Mesterségek" című zenés előadását nézhettük meg az oviban, Nemes László előadásában. Jó zárása volt ez a „hálaadó" hetünknek, hiszen ebben az egy órában is az ember-állat-természet hármas egységét, az együttélés fontosságát, az együttes erővel elért munka gyümölcsének megbecsülését hangsúlyozta az előadó.

Iskolás hírek
Szüreti fesztivál 2025

Szeptember 13-án idén egy kicsit más formában került megrendezésre a szüreti fesztivál.

Hagyományosan iskolánk rendezi, melyhez csatlakozik a falu apraja-nagyja. Szerettük volna azonban szélesíteni a programot, ezért bevontuk a helyi szervezeteket, akik nemcsak segítettek a szervezésben, hanem fel is léptek a rendezvényen.

A résztvevők 13:30-kor gyülekeztek a Művelődési Ház udvarán, majd 14:00-kor következett a bíró páros kikérése. Ezután vette kezdetét a felvonulás. A színes népviseletbe öltözött gyerekek és felnőttek, a feldíszített hintó és a lovasok vidám hangulatot varázsoltak a faluba. A menetet a helyi zenekar muzsikája kísérte, ők szolgáltatták a nótát a tánchoz. A menet során több helyen megálltunk csárdást ropni, séta közben pedig harsogtak a vicces csujogatók.

A délután ismét a Művelődési Ház udvarán folytatódott, ahol a szőlőlopás, a közös tánc és a fényképezkedés után a helyi táncosok és a zenekar fellépésükkel színesítették a programot. A szüreti felvonulás idén is vidám hangulatban telt, a hagyományőrző programok és a jókedv ismét összehozták a falu lakosságát.

Vándorlás vizen

2018-ban vettük hírét Dunaszekcsőn a Vízivándor tábornak. Két fiatal kolléganőnek megtetszett az ötlet, és elvégezte a szükséges továbbképzést. Az elsőt mindjárt meg is szerveztük. És azóta újra és újra, tehát az idén már hetedjére. Az idei élményeket így rögzítette a kolléganő:

Idén nyáron is megpályáztam a Vízivándor tábort, amely felejthetetlen kalandokat kínált mindannyiunk (36 fő + a túravezető) számára. A program középpontjában a vízi túrázás állt: kenukkal jártuk be az Alsó-Tisza csodás szakaszait. Útvonalunk során először Mindszentre érkeztünk, ahol egy éjszakát aludtunk a magunk által felállított négyszemélyes sátrakban. Másnap 25 km evezés után eljutottunk Algyőre, itt két éjszakát töltöttünk. Végül Szegedre lapátoltunk egy szuper helyre, szerencsére itt már vártak a megszokott tízszemélyes katonai sátrak.

A vízi élmények mellett a fürdők is különleges színt adtak a táborhoz. A Borbála fürdőben és a szegedi Napfényfürdőben a csapat önfeledten csúszdázott, pancsolt és lazított. Ezek a közös strandolások nemcsak kikapcsolódást jelentettek, hanem jó alkalmat adtak a csapatszellem erősítésére is.

Esténként sosem unatkoztunk: közös röplabdameccseket játszottunk, társasoztunk, és a jó hangulatról a kisebb esti bulik gondoskodtak. Ezek a pillanatok hoztak igazán közel minket egymáshoz, hiszen együtt nevettünk, beszélgettünk, táncoltunk és élveztük a nyár minden percét.

A tábor nemcsak a sport és a szórakozás miatt volt különleges, hanem azért is, mert olyan közösségi élményt adott, amelyre még sokáig szívesen emlékezünk majd vissza. A Vízivándor tábor egyszerre volt kalandos, gyönyörű és barátságokat erősítő, mely

mindannyiunk számára igazi nyári feltöltődés. Sokan már most jelentkeztek a következő táborra.

Skaliczki Judit

November

Zöld sarok - Dr. Acél Csaba rovata

Tudom, hogy nem illik valamelyik – bármelyik - hónapot a szeretem-nem szeretem címkével ellátni, de nekem hangulatában, színében, illatában olyan „semmilyen” hónap a november. Már bocsánat a népies jelzőért: olyan se íze, se bűze hónap. Nem véletlenül nevezi az ősi magyar szótár, az „Enyészet” havának.

Két nagy ünneppel indul a hónap, mindenszentekkel és a halottak napjával, amikor az emlékek felidézésével, a családtagok, barátok, ismerősök emlékére gyújtott gyertyák fényében próbálunk megbékélni a hiányukkal.

A földekbe bekerült őszi vetéseknek novemberben már sarjadni illene, hogy megerősödve várják a téli megpróbáltatásokat, de ebben az évben ez nem sikerült. Hónapok óta- az aszály miatt – csak az egyre vastagabb porban próbálták a gazdák a magokat elvetni, a Jóisten jóindulatára bízva, hogy fog kapni esőt vagy nem fog, kikel, vagy nem kel ki!

Ha sínylődik a természet, a vadállomány is azt teszi. Korábbi években, egy késő őszi határbejáráskor öröm volt nézni a szépen kifejlett fácánokat, a jó kondiban szaladgáló nyulakat és az anyányira nőtt gidákat vezető sutákat. Ez most nincs, a szél által felkavart por uralja a látványt.

Azért próbáljunk meg optimistának lenni, és bízni abban, hogy föld-anyánk megbocsájtja azt, amit eddig ellene tettünk, és bőséges esővel ajándékoz meg bennünket. Jó lenne, ha a korábbi bőséges vízhozamú patakok kiszáradt medre

újra éltető vízzel telne meg. Biztos vagyok benne, hogy szinte varázsütésre a vadállomány is feldúsulna, korábban kihaltnak tűnő, szinte sivatagos részek is élettel telnének meg. Mert nagyon igaz, hogy nem etetni kell a vadat, azt megtalálja könnyedén, hanem víz kell nekik. A víz az úr!

A fácánvadászatok csak azokon a helyeken az igaziak, ahol van még sebes röptű vad madár, de ahol nincs, ott csak volierekben nevelt és a vadászat napjának reggelén kiengedett madarakra lehet lődözni. Úgy néz ki, hogy a fácánvadásztatás üzleti vállalkozás lett, ahol nagy terítéket forszíroz a tulajdonos, ráadásul irreális árakon.

forrás: internet

Kissé cinikusan azt mondják ezek a vállalkozók, hogy aki fácánt akar lőni, az ne finnyáskodjon! Pedig én még a „finnyáskodók” közé tartozom. Inkább egy magasan, gyorsan repülő vad madár bravúros elejtése, mint a sok lebutított madár halomra lövöldözése. Ez utóbbinak ugyanis nem sok köze van a vadászathoz, inkább csak „lőgyakorlat”.

Alma nyomában: Kazahsztántól Newtonig

Történelmi növények - dr. Kovács Iván rovata

Az alma nem csupán egy gyümölcs: szimbólum, mítosz, tudományos inspiráció és gazdasági tényező. Története az emberiség történetével fonódik össze, jelen van a vallásban, művészetben, néphagyományban és a globális kereskedelemben. Íme egy átfogó cikk az alma sokszínű szerepéről.

Az alma vad őse, a _Malus sieversii_ nevű faj, a mai Kazahsztán területén, az Alatau-hegységben honos. A genetikai kutatások szerint innen indult el a domesztikált alma a Selyemút mentén, és jutott el Európába, majd Amerikába. A kazah város, Almati (korábban Alma-Ata) neve is az almára utal, jelentése: „az alma atyja”.

Az alma a görög mitológiában az istenek gyümölcse volt. A legismertebb történet a „viszály almája”, amelyet Erisz, a viszály istennője dobott az istennők közé „a legszebbnek” felirattal. Ez vezetett a trójai háborúhoz. Héraklész (Hercules) utolsó, tizenkettedik munkája az volt, hogy megszerezze a Heszperidák aranyalmáit – ezek az örök fiatalságot jelképezték.

A népmesékben az alma gyakran mágikus tárgy: gyógyít, megfiatalít, vagy próbatételként szolgál. A legismertebb példa Hófehérke mérgezett almája. A magyar népköltészetben is gyakori motívum,

például a „piros alma” a szerelem és vágy szimbóluma.

Magyarországon az alma az egyik legfontosabb gyümölcs. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye híres almatermő vidék. Településnevek is őrzik az alma emlékét, például Almásfüzitő, Almakerek, Almásháza. A népi kultúrában az almafa ültetése a gyermek születéséhez kötődött.

A Biblia nem nevezi meg konkrétan az almát, csak „a jó és rossz tudásának fájáról” beszél. A keresztény hagyományban azonban az alma vált a bűnbeesés jelképévé. A latin „malum” szó jelentése „alma” és „rossz” is – ez is hozzájárult az azonosításhoz.

Az almabor (cider) története az ókorig nyúlik vissza. Már a kelták és rómaiak is készítettek erjesztett almalevet. A középkorban Európa-szerte népszerű ital volt, különösen Angliában és Franciaországban. Ma a cider reneszánszát éli, különféle ízesítésekkel és stílusokkal.

A tudomány egyik legismertebb anekdotája szerint Newton egy almafa alatt üldögélt, amikor egy alma leesett – ez inspirálta a gravitáció törvényének megfogalmazását. Bár az alma nem esett a fejére, a történet szimbolikusan mutatja, hogyan válhat egy hétköznapi esemény tudományos áttöréssé.

A világ legnagyobb almatermelője Kína, amely a globális termelés több mint 40%-át adja. Európában Lengyelország, Olaszország és Franciaország a vezető termelők. Az alma iránti kereslet stabil, de az időjárás, a fogyasztói szokások és a kereskedelmi szabályozások folyamatosan alakítják a piacot.

Az alma gyakori motívum a festészetben, különösen csendéletekben. A reneszánszban az Édenkert

forrás: internet

jeleneteiben, a barokkban a bőség szimbólumaként jelent meg. A modern művészetben az alma absztrakt formában is megjelenik – gondoljunk csak az Apple logójára, amely a tudás és kreativitás jelképévé vált.

- Kereszténység: a bűnbeesés és kísértés szimbóluma.

- Görög mitológi: az örök fiatalság és viszály jelképe.

- Kelta hagyomány: a túlvilág kapuja.

- Zsidó hagyomány: az alma az újévi ünnepen mézbe mártva a jó év reményét jelképezi.

Az alma az egészség, tudás és siker szimbóluma. Az „egy alma naponta távol tartja az orvost” mondás az egészséges életmód jelképévé tette. Az Apple logója pedig a technológiai innováció és kreativitás globális emblémája lett.

Az alma tehát nem csupán táplálék, hanem kulturális örökség, szimbólum és inspiráció. Egyetlen gyümölcs, amely képes összekötni a múltat, jelent és jövőt – a kerttől a mítoszokon át egészen a tudományos felfedezésekig.

Könyves sarok

Novemberi ajánlómban egy hiánypótló könyvre szeretném felhívni azok figyelmét, akik valamilyen egészségügyi probléma miatt csak gluténmentes pékárut fogyaszthatnak. Komoly kihívás az ilyen élelmiszert beszerezni is és előállítani is.

„Horváth Judit: Nagyszüleink kenyere mentesen” *c. könyvében arra vállalkozik, hogy megtanítsa, hogyan kell gluténmentes kovászos kenyeret, péksüteményt, lángost, pizzát, ill. kalácsot sütni.*

A szerző a receptek mellett megosztja a mentes sütés minden titkát az alapanyag-ismerettől kezdve a kovászoláson át a kelesztésig és a sütésig, sőt a tárolásra és a maradék felhasználására is remek ötleteket ad.

Szeretettel várok a könyvtárba mindenkit, akinek a könyv segítséget nyújthat a mindennapokban!

forrás: internet

Schmidt Gabriella könyvtáros

Zenekari ősz

Hangszín - Dunaszekcsői Fúvószenekar rovata

Fúvószenekarunk idei ősze is meglehetősen eseménydúsra sikeredett. Az iskolakezdés után nemcsak a helyi, hanem a vidéki szereplésekre is sort tudtunk keríteni.

Szeptember 13-án az újragondolt dunaszekcsői Szüreti Fesztiválon vettünk részt, ahol az utcai felvonulást követően a Művelődési Ház udvarán is felléptünk két blokkban. Annak ellenére, hogy még csak kezdetleges, „gyerekcipőben járó” kezdeményezés volt a civil szervezetek összefogásával, azért közösen igyekeztünk egy kellemes hangulatú és minél színesebb délutáni programot összeállítani – olyat, amilyen falunkban még nem volt. Bízunk benne, hogy ezt a rendezvényt a jövőben a környékbeli településekhez hasonlóan nagyobb szabásúvá tudjuk alakítani, idevonzva nem csak több helyi lakost, hanem akár vidékieket is.

1 héttel később 2 szereplés is várt ránk 1 napon: délelőtt a Sereglés nevű országos eseményen vettünk részt helyben, délután pedig a Bári Falunapon léptünk fel sikerrel. Köszönjük a kedves fogadtatást Bár községnek és az ízletes vacsorát!

Október 4-én a villányi pincesoron vonultunk végig a Villányi Vörösbor Fesztiválon, ahol örömmel nézte és hallgatta menetelő csapatunkat a kétoldalt álló közönség. Mi sem bizonyítja jobban sikerünket, mint a facebook oldalunkon közzétett felvételek hatalmas nézői megtekintése és a rá kapott rengeteg kedvelés. Köszönjük a támogatást!

Végül, de nem utolsó sorban pedig október 11-én Balatonfüreden zártuk őszi „turnénkat”. A Füredi Szüret elnevezésű rendezvényen 2 km-es felvonulást követően a színpadi műsorunkkal is hatalmas sikert arattunk a Balaton partján kialakított Szabadtéri színpadon. Kedves fogadtatásban volt részünk és kiváló ételeket ehettünk! Persze nem mehetünk el szó nélkül amellett, amit a 3 zenekar, a balatonfüredi, a zágrábi és dunaszekcsői zenekar által közösen előadott zeneszámok adtak! Fergeteges élmény volt a kiváló zenekarokkal, javarészt képzett zenészek mellett zenélni!

Ezek a fellépések után joggal gondolhatjuk azt, még ha néha kisegítőkkel is, de megéri minden erőfeszítés, mert ezek a sikerek erősítik a csapatot, az összetartozást és arra motivál, hogy még jobbak lehessünk! Bízunk benne, hogy a jövőben továbbra is kitart a lendület és további sikereket érhetünk el együtt!

Ezek után egy rövid időre „megpihenhetünk” az iskolai őszi szünidőben, ugyan 1 fellépés vár még a Galambosi-Hermann családra november 22-én a Családi zenekarok találkozóján, de aztán előttünk a Bejgli-sütő verseny december 6-án és a Karácsonyi hangverseny december 20-án, amikre egyaránt mindenkit várunk szeretettel!

A münsteri lázadás

Tév/hitek - ifj. Kulutácz Zoltán rovata

Ha valaki Münster történelmi belvárosában haladva a Szent Lambert templomhoz érve felnéz annak tornyára, ott három vaskosarat fog lógni látni. Ezek a város egyik legsötétebb és legérdekesebb periódusára emlékeztetik az ottlakókat, az anabaptisták királyságára.

1517. október 31-én Wittenberg polgárai arra ébredtek, hogy a kastély kapuján kiszögezve Luther Márton Ágoston- rendi szerzetes 95 pontja várja őket. Arról ugyan a történészek és teológusok körében még vita zajlik, hogy maga a kiszögelés aktusa valóban lezajlott volna, ugyanakkor a jelentősége vitathatatlan. Az ezáltal elindított reformáció az emberiség - legalábbis Európa - történelmének egyik legfontosabb eseménye volt.

Luther Márton, forrás: internet

Luther kritikája nem jött a semmiből, a katolikus egyháznak a korábbi évszázadokban jónéhány reformmozgalommal kellett megküzdenie. Ezek leverése nem egy esetben véres háborúk révén sikerült csak (lásd a Katharok elleni kereszteshadjáratokat 1209 és 1229, vagy a husziták elleni harcokat 1419 - 1432 között). A Német-Római Birodalomban uralkodó központosítás hiánya, a folyamatos konfliktus uralkodók és pápák, nemesek és uralkodók, illetve egyházi és világi urak között azt eredményezték, hogy az új lutheránus gondolat termékeny talajra érkezett és a könyvnyomtatásnak köszönhetően a kor szintjén villámgyorsan el is terjedt.

A központi hatalom gyengeségének ékes bizonyítéka, hogy amikor a pápa inkvizíció elé idézte Luthert, III. Frigyes szász választófejedelem közbelépésének hatására Augsburgban, a Birodalmi Gyűlés előtt hallgatták meg. Amikor 1521-ben a pápai vizsgálatokat követően Luthert eretnekség vádjával kiátkozták és Frigyest a kiadatására szólították fel, az szimplán megtagadta azt, és döntése ellen a császár sem lépett fel.

Luther nézetei egyre nagyobb területen terjedtek el, s nemsokára újabb és újabb protestáns mozgalmak bukkantak fel, amelyek azonban már nem csak a katolikus egyházat, de Luthert és tanait is bírálták. A talán legradikálisabb nézeteket az anabaptisták, az újrakeresztelők vallották.

Ez az irányzat arra hivatkozva utasította el a csecsemők megkeresztelését, hogy a hitet választani kell, márpedig egy újszülött nem képes ilyen döntés meghozatalára. Érvük alátámasztásához a Bibliát hozták fel, amely világosan leírja, hogy Jézus 30 felett, saját döntéséből járult Keresztelő Szent János elé és kérte meg arra, hogy keresztelje meg őt. Márpedig ha Krisztusnak megfelelt a gyakorlat, akkor nekik is meg fog. Ezt a logikát követve el is utasították az anabaptista elnevezést, hiszen aki csecsemőként nem kapta meg a keresztséget, azt nem is lehetett “újra” keresztelni. A mozgalom főleg Németalföldön, illetve a mai Németország észak, északnyugati térségében terjedt el. Így érkezett meg az 1520-as évek második felére Münsterbe is.

A város ekkor már egy stabil és egyre gyarapodó lutheránus lakossággal rendelkezett, 1532 körül pedig már nemcsak, hogy többséget alkottak a helyi tanácsban, de a polgármester is lutheránus hitvallású polgár lett. Mindez annak ellenére, hogy a város a katolikus Franz von Waldeck herceg - püspök fennhatósága alá tartozott.

Jan Matthys, forrás: internet

Az anabaptisták a münsteri lutheránus tanács támogatását élvezve egyre nagyobb számban érkeztek a városba, ami azonban idővel a hatalmi viszonyok eltolódásához vezetett. Johan Beukelsoon (John of Leiden) személyében az anabaptisták radikális szárnyának egyik képviselője 1533 -ban érkezett a városba és kezdte hirdetni Jan Matthys szavait. Matthys korának egyik legismertebb prédikátora, aki ezreket keresztelt meg és szakítva az anabaptisták pacifista hagyományaival, a fegyveres ellenállás híve volt. Úgy vélte az elnyomásra és üldöztetésre csak fegyverrel lehet reagálni, ennek központját pedig Münsterben, az Új Jeruzsálemben vélte felfedezni.

Matthys, felesége és hiveik 1534 februárjában érkeztek meg a városba és kihasználva az anabaptisták többségét a városi tanácsaban gyakorlatilag azonnal átvették a hatalmat. A lutheránus polgármester helyére a taktikusan és időben hitet váltó Bernhard Knopperdolling került, aki Matthys engesztelhetetlen követője lett. Az új vezetés mindenkinek felkínálta a keresztelést, de nem tette kötelezővé azt, így a legtöbb lakos boldogan fogadta a változást. A többiek háboríthatatlanul elhagyhatták a várost.

Von Waldeck követeket küldött a városba és felszólította őket az anabaptisták eltávolítására, amihez birodalmi mandátummal is rendelkezett miután az 1529-es II. Speyeri Birodalmi Gyűlés döntést hozott az újrakeresztelők elleni küzdelemről.

Miután nemleges választ kapott nekiállt felépíteni egy katolikus - lutheránus koalíciós hadsereget. Az új városvezetés megkezdte a felkészülést az ostromra. Az elhagyatott házakat bejárva a hátrahagyott élelmet a városházára vitték, gyűjtést szerveztek, majd az elosztást biztosítani egy értékközösséget hoztak létre. Emellett megkezdték egy városi hadsereg kiképzését, amelyben minden férfinak szerepet kellett vállalnia.

Az anabaptista vezetés egyre keményebben lépett fel fel a többi vallási felekezettel szemben, az ereklyéiket, ikonjaikat elpusztították, az apácarendet bezárták, a Bibliákat elégették.

Az első jelentős fordulat 1534. áprilisában ment végbe, amikor húsvét vasárnap Matthys tizenkét hívének társaságában kilovagolt a püspök csapatai elé. A prédikátor ekkor már hetek óta arról beszélt, hogy ezen a napon tér vissza Jézus Krisztus és segítségével végső vereséget mérnek a sötétség erőire.

Matthys azonban tévedett, a zsoldosok

könnyedén levágták őt és kíséretét, a fejét egy karóra tűzték, a nemzőszervét pedig felszögelték a város kapujára.

Legkésőbb ekkor nyilvánvalóvá kellett válnia mindenkinek, hogy az anabaptista királyság nem ott és akkor fog létrejönni, azonban a bentmaradt vezetőket ez csak megerősítette törekvésükben.

Az új vezető John of Leiden lett, aki azonban még Matthysnál is radikálisabb képviselője volt a mozgalomnak. Szinte azonnal megkezdték a még magánkézben maradt élelem és ital felhalmozását. A katonák házról- házra járva vittek el minden értéket. A városvezetés azzal érvelt, hogy az ostrom ideje alatt csak úgy lehet biztosítani mindenkinek az ellátását, ha az elosztást ők végzik. Más kérdés, hogy nem csak az élelem, de a különböző értékek, pénz, ezüstevőeszközök is közös tulajdonba kerültek. Az ékszerek kisvártatva a városvezetés tagjainak és feleségeiknek ujjain és nyakában bukkant fel.

Leideni János bűntudatos arccal bizonygatta, hogy neki semmi vágya ezeknek hordására, de mint a város vezetője és Isten kiválasztottja, gyakorlatilag kénytelen magát megkülönböztetni az ékszerek által.

Legitimitását bizonyítandó feleségül vette Matthys özvegyét arra hivatkozva, hogy kitörése előtt, a saját halálát előre látó prédikátor külön megkérte erre. (Sajnálatos módon a münsteri ostromról mindössze két olyan írásos beszámoló maradt fent amelyet a bent rekedt polgárok valamelyike írt, és mind a kettő erősen igyekszik bizonygatni, hogy csak kényszerből és látszólagosan támogatták a városvezetést). Leiden feloszlatta a korábban választott városi tanácsot és egy tizenkétfős "vének tanácsát" állított a helyére, melyben hívei és barátai

John of Leiden, forrás: internet

(Knopperdelling, Bernhard Krechting, Heinrich Krechting etc.) kaptak pozíciót.

Mivel az elmenekültek és a város védelmében elesettek többsége férfi volt, az a helyzet állt elő, hogy Münsterben a nők aránya körülbelül a háromszorosa volt a férfiakénak. Hogy ezeknek a "szegény, magukra maradt nőknek" a védelmét biztosítsák, bevezették a kötelező poligámiát. Maga Leiden volt az első, aki második feleséget vett maga mellé. A városvezetés az Ótestamentum „Szaporodjatok, sokasodjatok" felszólítását igencsak komolyan vette, hamarosan minden idős, vagy feleségével elégedetlen férfi egy-két vagy több fiatal nővel hálhatott. Még a feloszlatott apácazárda tagjai is döntés elé kényszerültek.

Nem mintha lett volna valódi választásuk. Lányok és nők százai lettek "kiházasítva". Aki nemet mondott, az a zárdában lett elzárva,

amíg meg nem gondolta magát. Az anabaptista világ furcsaságát jelzi, hogy bár támogatta a többnejűséget, a házasságon kívüli viszonyt halállal büntette. Sőt, egy a rendelkezést komolyan vevő nő is pallos alatt végezte, mert két férfival élt együtt.

A nők az ostrom hónapjaiban végig a falak mentén dolgoztak, kijavítottak a hibákat, biztosították az ellátást, gyógyították a sebesülteket.

Mindezek- és a retorika- ellenére nem voltak egyenrangúak a férfiakkal, nem rendelkeztek jogaikkal, kizárólag csak a feladataikat kapták meg.

A püspök csapatai - egy kimenekült áruló információinak következtében – a támadás mellett döntöttek, de a Pünkösd vasárnapra tervezett rosszul koordinált akciót (a berúgott zsoldosok egy része nem volt hajlandó megvárni a hajnalt és nekiindult a várnak) a felkészült és elkötelezett védők könnyedén visszaverték.

Eközben a támadói oldalon is problémák jelentkeztek. A von Waldeck által összeráncolt sereg többségét zsoldosok képezték, akiknek a kifizetése egyre nagyobb problémát jelentett a püspöknek. Több tucat, a helyzettel elégedetlen katona döntött úgy, hogy inkább átáll a münsteri védők oldalára, mert azok a zsold kétszeresét ígérték. Ezt a döntést azonban minden bizonnyal megbánták, egyrész mert a város saját maga által vert fizetőeszköze teljesen értéktelen volt a falakon kívül, másrészt pedig , mert az Új Jeruzsálemben tilos volt az alkoholfogyasztás, a szerencsejáték és a prostitúció. A püspök-herceg csapatai augusztus 31-én még egy támadással megpróbálkoztak, de a napokon át zuhogó eső teljesen alkalmatlanná tette a talajt, egy tömeges rohamra. Waldeck és tanácsadói ekkor döntöttek a kiéheztetés mellett. Hamarosan egy fából épített falat húztak a város köré, teljes egészében elzárva azt a külvilágtól. A Münstert védők kitörésekkel próbálták lassítani az építkezést, de minden elvesztett ember pótolhatatlan veszteségnek számított, így kénytelenek voltak felhagyni ezzel.

Münster ostroma Erhard Schön metszetén, forrás: internet

Az új stratégia nagyon hamar működni kezdett. A város ellátása korábban sem volt zökkenőmentes, és mivel minden élelem a városházán lett felhalmozva, a lakosok többége nem is jutott hozzá, csak meghatározott időben és mennyiségben. A helyzet komorsága - ahogyan oly sokszor a történelem során - a vezetés radikalizációjához vezetett.

Leiden december elején a város, sőt az egész világ királyának kiáltotta ki magát és valódi rémuralmat vezetett be. Matthys uralma alatt a lutheránusok és katolikusok üldözve voltak, de többnyire mindenki megelégedett az eltávolításukkal. 1535 elejére azonban már csak újrakeresztelők voltak a városban így a terror a sajátjaik ellen irányult. Kritikus hangok, szökni próbálók, férjüknek ellenszegülő feleségek egymás után léptek Knipperdolling elé, aki ekkor a városi hóhér szerepét töltötte be. Az éhezés erősödött, háziállat már nem mozgott az utcákon, az elkeseredett emberek fák kérgét és bőrövüket

rágták, a reggelit olykor egy marék vízbe szórt vízkő jelentette és a kannibalizmus is egyre több alkalommal bukkant fel. A városi vezetők és feleségeik, akik hónapokon át a felhalmozott és elkobozott ékszerekkel felvértezve járták az utcákat eltűntek onnan s már maguk is ellátási problémákkal rendelkeztek.

1535. június 12-én Elisabeth Wandscherer - Leiden egyik felesége - nem bírva nézni a lakosság szenvedését arra az elhatározásra jutott, hogy távozik. Amikor azonban ékszereit a férfi elé dobva annak beleegyezését kérte, az dühösen reagált. “A várost akarod elhagyni, vagy Istent?” *kérdezte és a szerencsétlen nőt még aznap, június 12 -én a saját kezével a főtéren (Prinzipalmarkt) lefejezte.*

Szegény Elisabeth, ha egy kicsit türelmesebb lett volna, elkerülhette volna végzetét, június 24-én ugyanis egy kimenekült anabaptista dezertőr információinak következtében -aki ezzel vásárolta meg saját maga és családja életét- a támadók újabb rohammal próbálkoztak. Ezúttal azonban árulók által nyitott kapuk várták őket, aminek következtében az ellenállást néhány órán belül leverték.

A győzelem gyorsaságát jelzi, hogy a város vezetőinek többsége a támadók kezébe került. Az utolsó ellenállási gócot a város védelmével megbízott Heinrich Krechting tartotta, aki azonban olyan vehemenciával harcolt, hogy von Walbeck a megadásért cserébe a szabad elvonulást ajánlotta fel. Krechting és 24 megmaradt katonája végül a püspöki menlevéllel és fejenként 10 arannyal a zsebében békében távozhatott.

Az ostrom következtében Münster „romokban hevert”. A mintegy tízezer ott élőből háromezer esett az anabaptista rémuralom áldozatává, további 3-4 ezer ember menekült el és hagyta hátra otthonát. Ezek egy része ugyan visszatért, de még így is évekig tartott mire a város lakossága újra elérte az 1533-as értéket.

Heinrich Krechting Lingenbe érve megpróbált új erőket verbuválni. 1538-ban - Jan Batenburg halála után - a radikális anabaptisták vezetőjeként megpróbálkozott Münster visszafoglalásával, de képtelen volt a megfelelő erők összegyűjtésére. Ez volt az anbaptisták radikális szárnyának utolsó próbálkozása egy katonai akcióra. A folyamatos üldöztetés és a münsteri kudarc hatására folyamatosan veszítettek népszerűségekből, a jövőben mégcsak meg sem közelítették az 1530-as évek elején felmutatott erejüket.

A münsteri városi tanács többsége már a vereséget követő hetekben a bitófán végezte, de Leiden, Knopperdolling és Bernhard Krechting még hat hónapig vallatva lettek és csak 1536 januárjában léptek a hóhér elé. Von Waldeck egyértelműen példát akart statuálni, ezért mindhármukat visszaszállíttatta Münsterbe, ahol a Prinzipalmarkton egy karóhoz kötözték őket. A hóhér először Leiden elé lépett és egy izzó fogóval a húsába vájt. Órákig kínozta az anabaptisták királyát, s mikor az gyakorlatilag felismerhetetlenné vált, csak akkor adta meg a kegyelemdöfést. Leiden és kettő társának szenvedéseit a csikorgó hideg ellenére százak nézték végig, s kétlem, hogy túl sokan lettek volna közöttük, akik szánalommal tekinettek korábbi vezetőikre.

Ezután a holtesteket három vasketrecbe helyezték és a Szent Lambert templom tornyába felhúzták. A püspök rendelkezése úgy szólt, hogy azoknak örökre ott kell maradniuk, emlékeztetve a nap mint nap arra elhaladó müsnterieket lázadásukra. A

templomtornyot 1881-ben felújították, de a munkálatok után az ekkor már évszázadok óta üres ketreceket újból felhúzták. 1945-ben a szövetségesek bombázása Münstert is elérte és a templom is találatot kapott. A ketrecek azonban némi sérüléssel ugyan, de túlélték a háborút, s miután kijavításra kerültek, ismét a toronyban találták magukat.

forrás: internet

A mai napig ott lógnak és emlékeztetik a világot a münsteri Jeruzsálemre, az anabaptisták rövid (rém)uralmára.

Élénk színfolt a kertben:

Tűzpiros zsálya vagy Paprikavirág (SALVIA SPLENDENS):

Virágszirmok - Treutz Éva rovata

…a legismertebb kerti zsálya. Skarlátszínű virágfürtjei és tartóssága miatt kitűnő egynyári növény. Napos helyre való, hazájában, Brazíliában félcserje. Közterületen és kertekben is gyakran ültetett dísznövény, bokros növekedésű, élénkpiros virágai egész nyáron át díszítenek. Napjainkban rengeteg színváltozatban kapható, de talán a klasszikus tűzpiros szín még mindig a legkedveltebb.

Elhelyezésénél fontos figyelembe venni, hogy szélvédett helyre ültessük, jó vízáteresztő, humuszban gazdag talajba, - a nyirkos helyet nem szereti, tehát mérsékelt öntözést igényel, ami a jelenlegi időjárási viszonyokat figyelembe véve jó hírnek számít.

A zsályát szaporíthatjuk magról és hajtásdugványozással is. Az előbbi esetben a magokat már kora tavasszal vessük el cserépbe, majd a palántákat május közepétől ültethetjük ki végleges helyükre. A kifejlett növények hajtáscsúcsairól újabb fiatal növényeket választhatunk le, bár ezt a módszert ritkábban alkalmazzák.

Az elnyílt virágok rendszeres eltávolításával meghosszabbíthatjuk a virágzás időtartamát.

Megfelelő gondozás mellett a paprikavirág egész nyáron át tartó virágzással hálálja meg a törődést és hosszú időn keresztül díszítheti a kertünket.